

MARIJAMPOLĖS SŪDUVOS GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės Sūduvos gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijoje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Šis Tvarkos aprašas nustato smurto ar patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu gimnazijoje (Priedas Nr.1).

3. Aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ar patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ar smurtą, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai turi būti supažindinti su gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

5.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kitas suaugęs asmuo;

5.5. patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Sūduvos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 27 d. sprendimu Nr.1-42 ir kitais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Sūduvos gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. **Gimnazijos direktorius** yra atsakingas už gimnazijos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau Vykdyto grupė). Gimnazijos vadovas **Vykdyto grupės nariais paskiria** tris vaiko gerovės komisijos narius: **VGK pirmininką, socialinį pedagogą ir psichologą** ir patvirtina apraše, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų, tėvų ir mokytojų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą bei patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. **Klasės vadovai** kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais **kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas** reaguodamas nedelsiant:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus bei gimnazijoje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės vadovą ir/ar psichologą, socialinį pedagogą apie įtariamą ar įvykusią patyčias/ smurtą;

11.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą (įskaitant ir elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (Priedas Nr. 2).

12. **Klasės vadovas** gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto, patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną;

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2); ją perduoda Vykdyto grupės nariui (pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui);

13. Užpildytą **formą priėmęs asmuo** (Vykdyto grupės pirmininkas ar narys) formą registruoja smurto ir patyčių registracijos žurnale ir:

13.1. nesibaigus smurto ar patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

13.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. **Vykdyto grupė** ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. **Gimnazijos bendruomenės nario**, įtarusio smurtą, patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

15.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

16. **Socialinis pedagogas**, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą:

16.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ir patyčių atvejis;

16.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

16.3. užpildo pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (Priedas Nr. 2); ją perduoda Vykdyto grupės pirmininkui.

17. Vaikui smurtavus ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo arba administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui smurtavus ar pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti gimnazijos direktorių, kuris privalo nedelsiant imtis gimnazijos Tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Kitiems smurto ar patyčių dalyviams gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba pagal individualius poreikius.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

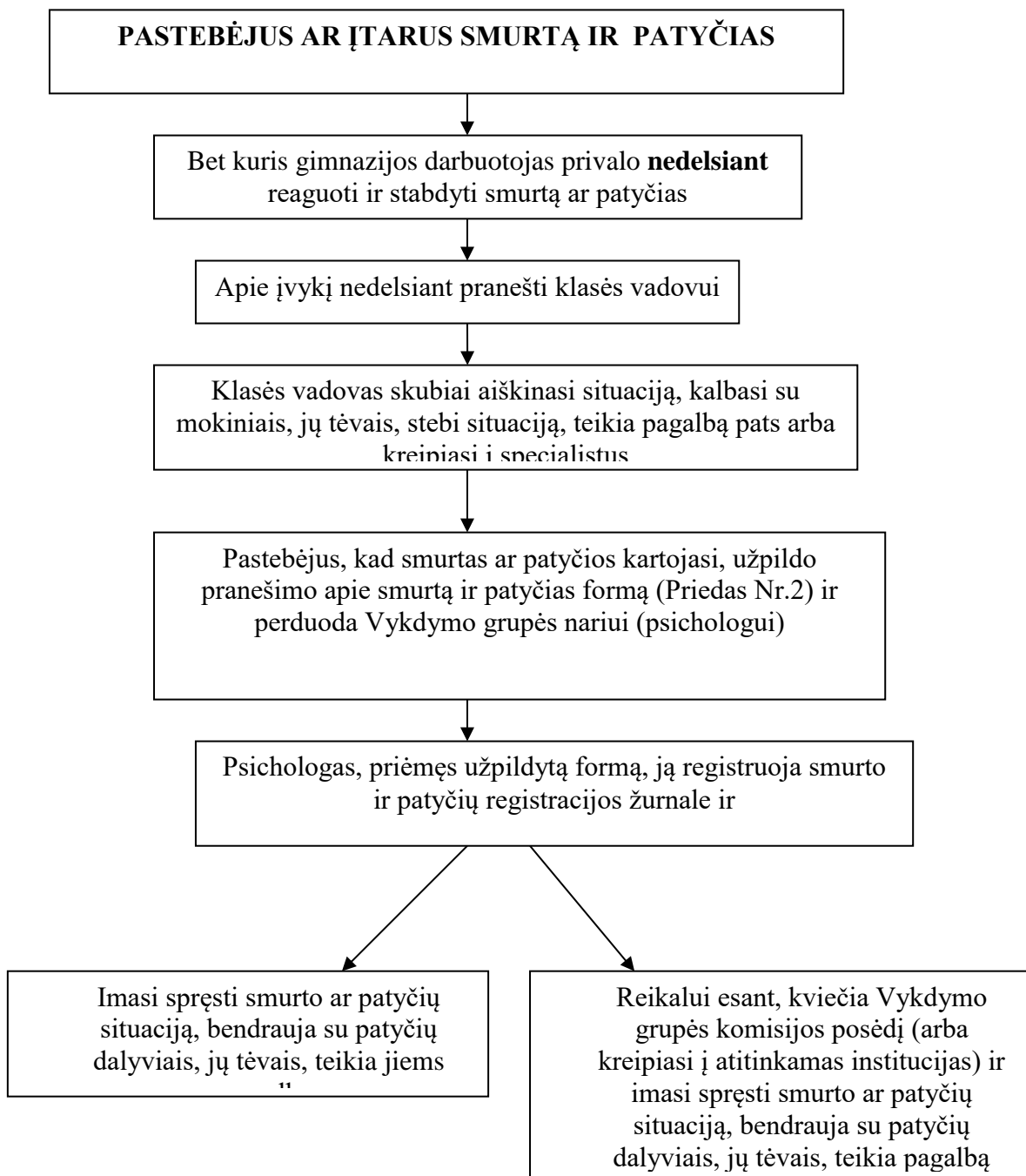
20. Gimnazijos vadovas metinėje veiklos ataskaitoje Marijampolės savivaldybės tarybai teikia informaciją apie šio Tvarkos aprašo įgyvendinimą, gimnazijoje naudojamas aktyvias smurto ar patyčių prevencijos priemones ir nustatytus patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

PRITARTA

Gimnazijos tarybos 2017-06-19

posėdyje nr. 6-2

**MARIJAMPOLĖS SŪDUVOS GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į SMURTĄ AR PATYČIAS PLANAS IR PAGALBA**

MARIJAMPOLĖS SŪDUVOS GIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai apie smurtą ir patyčias (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas mokinio toks elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio smurtą ar patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>kuris smurtavo ar tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio smurtą ar patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Vaiku, patyrusiu smurtą ar patyčias:	
Vaiku, kuris smurtauja ar tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto ir patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

_____